תרגול 13: אישכול

אלגוריתם K-Means

זהו אלגוריתם איטרטיבי אשר מחלק וקטורים נתונים ל- K קבוצות, ולכל קבוצה מוצא נקודת "מרכז מסה" שמייצגת את הקבוצה כולה (נקודה מרכזית או סנטרואיד, centroid). בינתיים נניח כי מספר הקבוצות K נתון מראש.

<u>סימונים</u>: $\boldsymbol{\mu}_i$ הוא הסנטרואיד של קבוצה G_i ($i = 1,...,K$).

<u>האלגוריתם</u>:

- אתחול: בחירת K נקודות מרכזיות $\left\{\boldsymbol{\mu}_i^{(0)}\right\}_{i=1}^{K}$. $t = 0$.
- התהליך:

1. סיווג הנקודות הקיימות באמצעות אלגוריתם 1-NN ביחס לסנטרואידים. כלומר, נקודה $\mathbf{x}$ שייכת לקבוצה $G_i^{(t)}$ אם
$$i = \underset{j=1,...,C}{\arg\min}\left\{\left\|\mathbf{x} - \boldsymbol{\mu}_j^{(t)}\right\|\right\}.$$
נניח כי במקרה של שוויון תמיד נבחר את הקבוצה עם האינדקס הקטן.
2. מציאת הסנטרואידים החדשים: $\boldsymbol{\mu}_i^{(t+1)} = \frac{1}{\left|G_i^{(t)}\right|}\sum_{\mathbf{x}\in G_i^{(t)}} \mathbf{x}$,
כאשר $\left|G_i^{(t)}\right|$ הוא מספר האיברים בקבוצה ה-i.
אם $\left|G_i^{(t)}\right| = 0$, $\boldsymbol{\mu}_i^{(t+1)} = \boldsymbol{\mu}_i^{(t)}$.
3. $t \leftarrow t+1$ וחזרה לשלב 1 עד להתכנסות ($\boldsymbol{\mu}_i^{(t+1)} \approx \boldsymbol{\mu}_i^{(t)}$ לכל i).

האלגוריתם שואף למזער את סכום השגיאות הריבועיות: $\sum_{i=1}^{K}\sum_{\mathbf{x}\in G_i}\left\|\mathbf{x} - \boldsymbol{\mu}_i\right\|^2$.

לאלגוריתם זה מובטחת התכנסות ל<u>מינימום מקומי</u>. בניסיון מתקבל שתהליך זה עמיד ($robust$) לתנאי ההתחלה, אך מומלץ לבחור את תנאי ההתחלה על פי מחשבה ושימוש במידע מקדים במידת האפשר.

קביעת מספר הקבוצות K ע"פ המידע עצמו

לעתים קרובות, לא יודעים מראש את ערכו של K ומעוניינים לקבוע K "טבעי", תוך כדי ריצת האלגוריתם.

נגדיר את שגיאת האִשכול $E(K) = \sqrt{\sum_{i=1}^{K} \sum_{\mathbf{x} \in G_i} \left\| \mathbf{x} - \boldsymbol{\mu}_i \right\|^2}$.

ככל שמגדילים את K, השגיאה קטנה. ניתן לראות שאם נהפוך כל נקודה לאשכול עצמאי, השגיאה תהיה אפס, אבל לא הרווחנו שום ידע. אחת השיטות לקביעת מספר קבוצות "טבעי" היא ע"י הגדלה הדרגתית של K, וחישוב את $E(K)$ בסיום כל שלב. עוצרים את התהליך ב-K שנותן (למשל) $1 - \frac{E(K)}{E(K-1)} < \varepsilon$, כאשר ε הוא סף מסוים.

תרגיל

נתבונן בבעיית "האשכול" החד-מימדית הבאה:

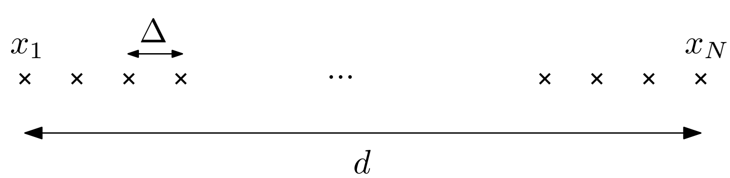

כאשר הנקודות $\left\{x_j\right\}_{j=1}^{N}$ ממוקמות באופן אחיד באינטרוול $[0,d]$ ומספרן $N \to \infty$ (וכמובן $\Delta \to 0$).

א. הראו כי האלגוריתם K-Means עם $K = 2$ מתכנס למינימום הגלובלי של השגיאה הריבועית **מכל תנאי התחלה סביר** (כלומר, המרכזים ההתחלתיים ממוקמים באינטרוול $[0,d]$).

נתבונן כעת בבעיית אשכול קצת יותר אמתית:

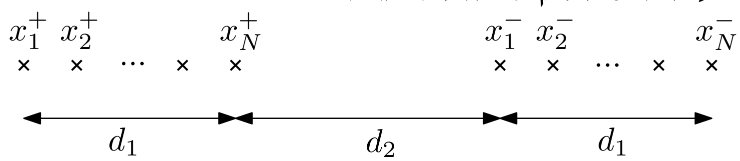

כלומר נתונים שני אשכולות $\left\{x_j^+\right\}_{j=1}^N$, $\left\{x_j^-\right\}_{j=1}^N$, כאשר הנקודות בכל אשכול ממוקמות באופן אחיד, ושוב נניח כי $N \to \infty$.

ב. היעזרו בסעיף א׳ על מנת להראות כי גם במקרה זה האלגוריתם K-Means עם $K = 2$ מתכנס למינימום הגלובלי של השגיאה הריבועית מכל תנאי התחלה **סביר**.

ג. האם התוצאות של סעיפים א׳ וב׳ עדיין תקפות **לכל תנאי התחלה** של המרכזים ב- $\mathbb{R}$?